

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

Naujoji Afganistano strategija

P7_TA(2010)0490

2010 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujos Afganistanui skirtos strategijos (2009/2217(INI))

(2012/C 169 E/11)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes savo rezolucijas dėl Afganistano, visų pirma į 2008 m. liepos 8 d. rezoluciją dėl Afganistano stabilizavimo ⁽¹⁾, 2009 m. sausio 15 d. rezoluciją dėl Afganistane naudojamų ES lėšų biudžetinės kontrolės ⁽²⁾ ir 2009 m. balandžio 24 d. rezoluciją dėl moterų teisių Afganistane ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į ES ir Afganistano bendrą politinę deklaraciją, pasirašytą 2005 m. lapkričio 16 d., pagrįstą bendrais prioritetais Afganistane, pvz., tvirtų ir atsakingų institucijų sukūrimu, saugumo ir teisingumo sektoriaus reforma, kova su narkotikais, plėtra ir rekonstrukcija,
- atsižvelgdamas į 2006 m. sudarytą Paktą dėl Afganistano, kuriame nustatytos trys pagrindinės Afganistano vyriausybės veiklos sritys tolesniems penkeriems metams: saugumo, valdymo, teisinės valstybės, žmogaus teisių, ekonominio ir socialinio vystymosi, taip pat išsipareigojimo panaikinti narkotikų pramonę,
- atsižvelgdamas į tarptautinę Londono konferenciją dėl Afganistano, vykusią 2010 m. sausio mėn., kurioje tarptautinė bendruomenė atnaujino savo išsipareigojimus Afganistanui ir kurioje padėti pagrindai tarptautiniam susitarimui dėl strategijos, susijusios su „nekariniu“ sprendimu Afganistano krizei įveikti, taip pat nustatyta, kad saugumo išsipareigojimai bus pradėti perkelti Afganistano pajėgoms 2011 m. ir bus iš esmės baigti 2014 m.,
- atsižvelgdamas į 2009 m. JT Saugumo Tarybos rezoluciją Nr. 1890, kuria dvylikos mėnesių laikotarpiui po 2009 m. spalio 13 d. pratęsimi Tarptautinių saugumo paramos pajėgų (ISAF) įgaliojimai pagal JT Chartijos VII skyriaus nuostatas, kaip apibrėžta rezolucijose Nr. 1386 (2001 m.) ir Nr. 1510 (2003 m.), ir kurioje JT valstybės narės raginamos įnešti savo indėlį į ISAF, „kad būtų imtasi visų reikiamų priemonių įvykdyti jų mandatą“,
- atsižvelgdamas į pasiūlytą Taikos ir reintegracijos patikos fondą, į kurį Londono tarptautinės konferencijos dalyviai pažadėjo įnešti pradinę 140 mln. USD sumą, siekiant integruoti Talibano narius ir kitus sukilėlius,
- atsižvelgdamas į Afganistano nacionalinę konsultacinę taikos Jirga (vyresniųjų tarybą), kuri sušaukta 2010 m. birželio mėn. pradžioje Kabule, kurioje mėginta rasti nacionalinį sutarimą susitaikymo su priešais klausimu,
- atsižvelgdamas į Kabulo konferenciją, vykusią 2010 m. liepos 20 d., kurioje buvo įvertinta pažanga įgyvendinant tarptautinėje Londono konferencijoje priimtus sprendimus ir atverta galimybė Afganistano vyriausybei parodyti, kad, bendradarbiaudama su tarptautine bendruomene, ji imasi vadovavimo ir prisiima atsakomybę stiprinant saugumą ir didinant Afganistano saugumo pajėgų gebėjimus, gerinant valdymą ir stiprinant teisinę valstybę, ir suteikta nauja galimybė apibrėžti būsimų veiksmų gaires, įskaitant kovą su narkotikų gamyba bei prekyba ir korupcija, taikos ir saugumo skatinimą, ekonominio ir socialinio vystymosi, žmogaus teisių ir lyčių lygybės užtikrinimą; atsižvelgdamas į Kabulo konferencijos išvadas, kuriose nuspręsta iki 2014 m. perduoti karinių operacijų valdymą Afganistano pajėgoms visose provincijose,

⁽¹⁾ OL C 294 E, 2009 12 3, p. 11.

⁽²⁾ OL C 46 E, 2010 2 24, p. 87.

⁽³⁾ OL C 184 E, 2010 7 8, p. 57.

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2010 m. rugpjūčio 17 d. Prezidento dekretą, kuriuo nustatomas keturių mėnesių terminas išformuoti Afganistane veikiančias privačias saugos bendroves, išskyrus privačias saugos tarnybas, veikiančias junginiuose, kuriais naudojasi užsienio ambasados, įmonės ir nevyriausybines organizacijas,
- atsižvelgdamas į prezidento rinkimus, surengtus Afganistane 2009 m. rugpjūčio mėn., į ES rinkimų stebėjimo misijos svarbią galutinę ataskaitą, paskelbtą 2009 m. gruodžio mėn., ir į parlamento rinkimus, įvykusius 2010 m. rugsėjo 18 d.,
- atsižvelgdamas į visas atitinkamas Tarybos išvadas, ir visų pirma į Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos (BRIST) išvadas, priimtas 2009 m. spalio 27 d., ir į Tarybos veiksmų planą dėl didesnio bendradarbiavimo Afganistane ir Pakistane, taip pat į Užsienio reikalų tarybos išvadas, priimtas 2010 m. kovo 22 d.,
- atsižvelgdamas į dvigubas pareigas eisiančio ES specialiojo įgaliotinio–ES delegacijos Afganistane vadovo paskyrimą 2010 m. balandžio 1 d., taip pat atsižvelgdamas į 2010 m. rugpjūčio 11 d. sprendimą, kuriuo Specialiojo įgaliotinio Vygaudo Ušacko įgaliojimai pratęsimi iki 2011 m. rugpjūčio 31 d.,
- atsižvelgdamas į 2010 m. gegužės 18 d. Tarybos pareiškimą dėl Europos Sąjungos policijos misijos Afganistane (EUPOL AFGHANISTAN) pratęsimo trejiems metams, nuo 2010 m. gegužės 31 d. iki 2013 m. gegužės 31 d.,
- atsižvelgdamas į šalies strategijos dokumentą 2007–2013 m., kuriame apibrėžiamas Komisijos įsipareigojimas dėl Afganistano iki 2013 m.,
- atsižvelgdamas į bendrąjį Europos Sąjungos 2010 finansinių metų biudžetą,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Žmogaus socialinės raidos 2009 m. ataskaitą, kurioje nurodyta, kad Afganistanas užima 181 vietą iš 182 šalių,
- atsižvelgdamas į Afganistano Nacionalinės rizikos ir pažeidžiamumo vertinimą 2007 – 2008 m. ir skaičiavimus, kad skurdo panaikinimo Afganistane išlaidos, siekiant pakelti asmenų, gyvenančių žemiau skurdo ribos, gyvenimo lygį virš skurdo ribos, sudaro apie 570 mln. USD,
- atsižvelgdamas į institucijos, koordinuojančios Afganistanui paramą teikiančių agentūrų veiklą (ACBAR), 2008 m. ataskaitą „Nepritekliai – pagalbos veiksmingumas Afganistane“ („Falling Short – Aid Effectiveness in Afghanistan“), kurioje pabrėžiama, kad didžioji pagalbos suma atitenka sutarčių vykdytojams, kurie gauna didelį pelną (kuris gali siekti 50 proc. už sutartį), taip pat pabrėžiamas minimalus skaidrumas organizuojant viešųjų pirkimų ir konkursų procedūras ir didelės išlaidos emigrantų atlyginimams ir išmokoms,
- atsižvelgdamas į 2010 m. rugpjūčio mėn. Jungtinių Tautų pagalbos misijos Afganistane (angl. UNAMA) ataskaitą dėl civilių gyventojų apsaugos per ginkluotus konfliktus,
- atsižvelgdamas į Taikos dividendų fondo rekomendacijas, kuriose remiama politika „Pirmenybė afganistaniečiams“ (angl. „Afghan first“), skatinant Afganistane vietoje įsigyti prekes ir paslaugas, o ne jas importuoti, kad visų pirma Afganistano žmonės gautų naudos,
- atsižvelgdamas į naują NATO/ISAF prieš maištininkus nukreiptą strategiją Afganistane ir į jos įgyvendinimą vadovaujant generolui Davidui Petraeusui, ir į strategijos peržiūrą 2010 m. gruodžio mėn., apie kurią pranešė prezidentas B. Obama,
- atsižvelgdamas į JAV Kongreso daugumos tarnybos ataskaitą „WarLord, Inc: Turto prievartavimas ir korupcija ES tiekimo grandinėje Afganistane“ („WarLord Inc: Extortion and Corruption Along the US Supply Chain in Afghanistan“) (Vyriausybės reformos ir priežiūros komitetas, JAV Atstovų rūmai, 2010 m. birželio mėn.),
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) darbą ir, visų pirma, į jo 2009 m. spalio mėn. parengtą ataskaitą „Narkomanija, nusikalstamumas ir maištavimas – tarptautinis Afganistano opiumo pavojus“, taip pat į šio biuro parengtą 2010 m. Pasaulinę narkotikų problemos ataskaitą,

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

- atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir į Vystymosi komiteto nuomonę (A7-0333/2010),

- A. kadangi tarptautinė bendruomenė pakartotinai patvirtino savo paramą atitinkamoms Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijoms, kuriomis remiamas visų Afganistano piliečių saugumas, gerovė ir pagarba žmogaus teisėms; kadangi vis dėlto tarptautinė bendruomenė netiesiogiai pripažino, kad devynerius metus trukęs karas ir tarptautinis įsikišimas nepadėjo numalšinti Talibanų maištininkų ir šalyje užtikrinti taikos ir stabilumo; ir kadangi nuo 2009 m. buvo pradėta vykdyti nauja prieš maištininkus nukreipta politika ir buvo išsiųstas maždaug 45 000 karių pastiprinimas,

- B. kadangi nėra aišku, kada visa tai baigsis Afganistane, nes tarptautinių pajėgų koalicija veikia, tačiau ji nėra pajėgi nugalėti Talibanų ir kitus maištininkus, o maištininkų judėjimas ir Talibanas negali įveikti šių karinių pajėgų,

- C. kadangi 2009 m. generolas Stanley McChrystal pareiškė, kad jis nematė jokių didelių „Al Qaeda“ grupių buvimo Afganistane požymių, ir aukštieji Amerikos pareigūnai tvirtina, kad vargu ar šiuo metu Afganistane veikia „Al Qaeda“ kovotojai,

- D. kadangi saugumo ir gyvenimo sąlygos dar pablogėjo, ardydamos visuotinį sutarimą, kuriuo vienu metu džiaugėsi koalicija, o koalicija vis labiau visuomenės suvokiama kaip okupacija; kadangi reikalinga nauja platesnė partnerystė su Afganistano žmonėmis, kuria būtų užtikrintas neatstovaujамų grupių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas siekiant taikos ir susitaikymo,

- E. kadangi ES yra viena iš pagrindinių vystymosi ir humanitarinės pagalbos Afganistanui teikėjų; kadangi ji yra įsipareigojusi dalyvauti atstatymo ir stabilizavimo veikloje,

- F. kadangi pagal 2006 m. sudarytą Paktą dėl Afganistano ir taip pat Kabulo konferencijoje paramos teikėjai sutiko vis didesnę pagalbos dalį, iki 50 proc., skirti, jeigu įmanoma, per pagrindinį Afganistano valstybės biudžetą, tiesiogiai ar per tam tikrus fondus, tačiau šiuo metu per valstybės biudžetą skiriama tik 20 proc. paramos vystymuisi,

- G. kadangi dėl nepakankamo koordinavimo ES teikiama pagalba Afganistanui nėra veiksminga,

- H. kadangi nuo 2002 m. iki 2009 m. Afganistanui skirta daugiau nei 40 mlrd. USD tarptautinės pagalbos; kadangi per šį laikotarpį vaikų, lankančių mokyklą, skaičius išaugo, tačiau, Jungtinių Tautų vaikų fondo (UNICEF) duomenimis, Afganistane 59 proc. vaikų iki penkerių metų amžiaus vis dar trūksta maisto, o 5 mln. vaikų neturi galimybės lankyti mokyklos,

- I. kadangi moterų padėtis šalyje ir toliau kelia didelį susirūpinimą; kadangi pagal JT ataskaitą Afganistano gimdyvių mirtingumas, kuris siekia beveik 25 000 mirčių per metus, yra antrasis pagal dydį pasaulyje, ir kadangi tik 12,6 proc. vyresnių nei 15 metų amžius moterų moka skaityti ir rašyti, o 57 proc. mergaičių išteka būdamos jaunesnio nei pagal įstatymus nustatyto 16 metų amžiaus; kadangi smurtas prieš moteris tebėra paplitęs reiškinys; kadangi tebegalioja diskriminacinis įstatymas dėl moterų šiičių asmens statuso, pagal kurį, be kita ko, nusikaltimu laikomas moters atsisakymas lytiškai santykiuoti su savo vyru ir draudžiama moterims išeiti iš namų be vyro sutikimo,

- J. kadangi Afganistanas yra kelių tarptautinių konvencijų, kuriomis saugomos moterų ir vaikų teisės, ir visų pirma 1979 m. Konvencijos dėl visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo ir 1989 m. JT vaiko teisių konvencijos, šalis; ir kadangi Afganistano Konstitucijos 22 straipsnyje teigiama, kad „Afganistano piliečiai, vyrai ir moterys, pagal įstatymą turi vienodas teises ir pareigas“; kadangi šiuo metu persvarstomas Afganistano Šeimos kodeksas siekiant jį suderinti su Konstitucija,

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

- K. kadangi JAV Kongresas 2010 m. liepos mėn. pareikalavo atlikti anksčiau Afganistanui skirtų milijardų dolerių pagalbos auditą ir pritarė pasiūlymui laikinai sumažinti pagalbą Afganistano vyriausybei beveik 4 mlrd. USD,
- L. kadangi Afganistano finansų ministras Omar Zakhilwal kritikavo, pirmiausia, NATO / ISAF sutarčių sudarymo praktiką dėl to, kad ji nenaudinga vietinei Afganistano ekonomikai, ir taip pat tai, kad ISAF vienpusiškai aiškina ISAF ir Afganistano vyriausybės susitarimo taisykles dėl neapmokestinamo tiekimo, ir kadangi ministras kaltino užsienio sutarčių vykdytojus užsigrobus didžiąją dalį ISAF finansuojamų sutarčių, kurių suma siekia 4 mlrd. USD, ir dėl to tariamai iš šalies nuolat nuteka pinigų srautai; kadangi Afganistano vyriausybė reikalauja atlikti tarptautinį tyrimą,
- M. kadangi paaiškėjo, kad Afganistane karinis problemų sprendimas negalimas, ir kadangi JAV nurodė, kad 2011 m. vasarą pradės išvesti savo karius iš Afganistano ir kitos šalys jau išvedė savo karius arba artimiausiu metu planuoja tai padaryti, tačiau trečios dar nerodo ketinimų juos išvesti; kadangi vis dėlto kariuomenės išvedimas turi būti laipsniškas ir koordinuotas procesas vykdamas politinį projektą, kuriuo būtų užtikrintas sklandus atsakomybės perdavimas Afganistano saugumo pajėgoms,
- N. kadangi Kabulo konferencijoje susitarta, kad, tarptautinei bendruomenei teikiant būtiną finansinę ir techninę paramą, iki 2011 m. spalio mėn. Afganistano nacionalinę armiją turi sudaryti 171 600 kariai, o Afganistano nacionalinę policiją – 134 000 pareigūnai,
- O. kadangi pagrindinis misijos EUPOL tikslas – prisidėti prie Afganistano policijos sistemos kūrimo laikantis tarptautinių standartų,
- P. kadangi Afganistanas ne tik pirmąją pasaulyje pagal opijaus gamybą ir yra pagrindinis jo tiekėjas heroino rinkose ES ir Rusijos Federacijoje, bet ir, pagal naujausią UNODC ataskaitą, yra vienas iš pirmaujančių pasaulyje marihuanos augintojų; tačiau kadangi opiumo gamyba Afganistane per pastaruosius dvejus metus sumažėjo 23 proc. ir trečdaliu nuo 2007 m., kai ji buvo didžiausia; kadangi UNODC nustatė, kad egzistuoja aiškus tarpusavio ryšys tarp opiumo auginimo ir teritorijų, kuriose sukilėliai kontroliuojami, ir kad Afganistano dalyse, kuriose vyriausybei geriau pavyksta įgyvendinti įstatymus, beveik du trečdaliai ūkininkų pareiškė, kad neaugina opiumo, nes tai draudžiama; kadangi pietryčiuose, kurie valdžios institucijoms sunkiau pasiekiami, draudimą kaip priežastį neauginti aguonų nurodė tik šiek tiek mažiau nei 40 proc. ūkininkų,
- Q. kadangi, remiantis naujausia UNODC ataskaita, Afganistano piliečių, priklausomų nuo narkotikų, skaičius pastaraisiais metais smarkiai padidėjo ir tai turės didelį socialinių padarinių šalies ateičiai,
- R. kadangi ES nuo pat rekonstrukcijos proceso pradžios atliko aktyvų vaidmenį palaikydama pastangas kovos su narkotikais srityje, tačiau kol kas nepavyko pasiekti jokių reikšmingų rezultatų sulaikant narkotikų pramonės skverbimąsi į nacionalinį ūkį, politinę sistemą, valstybės institucijas ir visuomenę,
- S. kadangi Afganistane atliekant aguonų naikinimą buvo naudojami chemikalai (herbicidai), kurie yra labai kenksmingi žmonių sveikatai ir aplinkai, nes jais užteršiamas dirvožemis ir vanduo; kadangi vis dėlto dabar sutariama dėl to, kad represines priemones reikia nukreipti prieš prekybą narkotikais ir heroino gamybos laboratorijas, o ne prieš ūkininkus; kadangi dabar pagrindinės pastangos dedamos siekiant suteikti alternatyvius pragyvenimo šaltinius ūkininkams,
- T. kadangi Afganistanas turi didžiulius gamtos išteklių, įskaitant naftą, kurių vertė yra apie tris trilijonus JAV dolerių, ir kadangi Afganistano vyriausybė yra priklausoma nuo šių išteklių, kad įtvirtintų taiką ir saugumą šalyje galėtų skatinti ekonominį vystymąsi,

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

Nauja ES strategija

1. suvokia veiksnius, kurie stabdo pažangą Afganistane, tačiau nusprendė jame sutelkti dėmesį į keturis pagrindinius aspektus, kurie, kaip manoma, galėtų padėti pagerinti padėtį: tarptautinę pagalbą ir koordinavimą; taikos proceso padarinius; policijos mokymų poveikį; ir opiumo gamybos išnaikinimą skatinant alternatyvią plėtrą;
2. išreiškia pritarimą naujai kovos su sukilėliais strategijai, kuria siekiama apsaugoti vietos gyventojus ir atstatyti vietas, kur saugumas buvo užtikrintas, koncepcijai ir ES veiksmų planui dėl Afganistano ir Pakistano;
3. todėl mano, kad Afganistanui skirtoje ES strategijoje atskaitos tašku taps šios dvi prielaidos: nors beveik dešimtmetį teikiama tarptautinė pagalba ir investicijos, reikia pripažinti nuolat blogėjančią padėtį Afganistane saugumo ir socialinėje bei ekonominėje srityse; taip pat iškyla poreikis iš esmės keisti tarptautinės bendruomenės, kuri anksčiau, visų pirma prieš kovos su sukilėliais strategiją, rengdavo planus ir priimdavo sprendimus nepakankamai įtraukdama Afganistaną, požiūrį, siekiant, kad ateityje ji rengtų planus ir priimtų sprendimus glaudžiai bendradarbiaudama su Afganistanu; pažymi, kad svarbus žingsnis šia kryptimi buvo Londono ir Kabulo konferencijos;
4. palankiai vertina ir remia 2009 m. spalio mėn. Tarybos išvada dėl ES veiksmų Afganistane ir Pakistane stiprinimo, kuriose išdėstytas darnesnis ir labiau koordinuotas ES požiūris į regioną ir pabrėžiama regioninio bendradarbiavimo svarba bei skiriamas didesnis dėmesys civiliniams Afganistano politikos aspektams;
5. pabrėžia, kad priimant ilgalaikius sprendimus, susijusius su Afganistano krize, turi būti atsižvelgiama į Afganistano piliečių vidaus saugumo, civilinės saugos ir ekonominio bei socialinio vystymosi interesus ir į šiuos sprendimus reikėtų įtraukti skurdo naikinimo, kovos su nepakankamu išsivystymu ir moterų diskriminacija priemones, taip pat reikėtų stiprinti pagarbą žmogaus teisėms ir teisinei valstybei, gerinti susitaikymo mechanizmus, užtikrinti opiumo gamybos nutraukimą, patikimą valstybės kūrimą ir visišką Afganistano įtraukimą į tarptautinę bendruomenę, taip pat išvyti iš šalies „Al Qaeda“ grupuotę;
6. palankiai vertina Kabulo tarptautinės Afganistano konferencijos išvada; pabrėžia, kad turi būti gerbiami Afganistano vyriausybės išpareigojimai gerinti saugumą, valdymą ir ekonomines sąlygas Afganistano piliečiams, taip pat tarptautinės bendruomenės išpareigojimai remti pereinamojo laikotarpio procesą ir siekti bendrų tikslų;
7. primena, kad ES ir jos valstybės narės turėtų remti Afganistaną atkuriant savo valstybę, turinčią stipresnes demokratines institucijas, kurios galėtų užtikrinti nacionalinį suverenumą, saugumą, pagrįstą demokratiškai atskaitingą kariuomenę ir policiją, kompetentingą ir nepriklausomą teisų sistemą, valstybės vienybę, teritorinį vientisumą, vyrų ir moterų lygybę, žiniasklaidos laisvę, ypatingą dėmesį švietimo ir sveikatos priežiūros sistemoms, tvarų ekonominį vystymąsi ir Afganistano žmonių gerovę, taip pat ir pagarbą visų Afganistane įsikūrusių etninių ir religinių bendruomenių istorinėms, religinėms, dvasinėms ir kultūrinėms tradicijoms, pripažįstant, kad reikia iš esmės keisti požiūrį į moteris; prašo labiau palaikyti provincijų, kurios įrodo, kad tinkamai administruoja veiklą, vietos valdžios institucijų vykdomus plėtros projektus;
8. pažymi, kad 80 proc. gyventojų gyvena kaimo vietovėse ir kad dirbamos žemės plotas vienam gyventojui sumažėjo nuo 0,55 ha 1980 m. iki 0,25 ha 2007 m.; pabrėžia tai, kad Afganistanas ir toliau labai pažeidžiamas dėl atšiaurių klimato sąlygų ir dėl pasaulio rinkoje kylančių maisto kainų, tai pat paplitęs beatodairiškas sausumos minų naudojimas kelia grėsmę sėkmingai kaimo plėtrai; mano, kad šiuo atveju siekiant užtikrinti aprūpinimą maistu pirmiausiai reikia tęsti ir didinti finansavimą, skirtą kaimo plėtrai ir vietos maisto produktų gamybai;
9. atkreipia dėmesį į Afganistano vyriausybės išpareigojimą per ateinančius 12 mėnesių laipsniškai ir finansiškai tvariu būdu įgyvendinti subnacionalinę valdymo politiką, stiprinti vietos valdžios institucijas ir jų institucinius gebėjimus bei plėtoti subnacionalines reguliavimo, finansavimo ir biudžeto programas;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

10. pažymi, kad didesnę Afganistano dalyvavimą atkūrimo procese gali apsunkinti silpnas viešasis administravimas bei nepakankami valstybės tarnybos gebėjimai; todėl yra įsitikinęs, kad šioms svarbioms sritims reikia skirti daugiau dėmesio; pritaria minčiai, kad Komisija ir valstybės narės turėtų parengti specialią ilgalaikę pavyzdinę programą, skirtą spręsti viešojo administravimo problemas plėtojant mokymo programas, padedant sukurti arba naudoti turimas patalpas, prisijungiant prie ES viešojo administravimo institucijų tinklo, taip pat konsultuojant įvairių didelių Afganistano miestų, pvz., Kabulo, Herato ir Mazaro, valstybės tarnybas;

11. primena, kad vystymosi pastangos turi būti telkiamos į Afganistano vyriausybės struktūrų pajėgumų gerinimą ir kad afganistaniečiai turi būti labai įtraukti prioritetų pasirinkimo ir įgyvendinimo stadijose, kad būtų sustiprintas perėmimo nuosavybės procesas ir atsakomybės prisiėmimas nacionaliniu bei bendruomenės lygmenimis; taigi atkreipia dėmesį į pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį, kuris labai svarbus užtikrinant, kad Afganistano gyventojai būtų įtraukiami į demokratizacijos ir rekonstrukcijos procesą, ir kad taip būtų užkietamas kelias korupcijos grėsmei;

12. nors moterų gyvenimas nuo Talibano valdymo pabaigos 2001 m. pagerėjo, vis tiek yra labai susirūpinęs dėl žmogaus teisių padėties Afganistane apskritai ir ypač dėl pastaraisiais metais blogėjančios padėties moterų pagrindinių, politinių, pilietinių ir socialinių teisių srityje ir išreiškia savo susirūpinimą dėl neigiamų pokyčių, pvz., dėl to, kad dauguma kalinių Afganistano kalėjimuose yra moterys, pabėgusios nuo persekiojančių giminaičių, ir dėl neseniai padarytų rinkimų kodekso pakeitimų, kuriais sumažintas moterims skirtų vietų parlamente skaičius;

13. tiki, kad moterų teisės susijusios su saugumo klausimais ir kad neįmanoma užtikrinti stabilumo Afganistane nesuteikiant galimybės moterims visiškai naudotis savo teisėmis politiniame, socialiniame ir ekonominiame gyvenime; todėl ragina Afganistano valdžios institucijas ir tarptautinės bendruomenės atstovus užtikrinti moterų dalyvavimą visais taikos derybų etapais ir siekiant susitaikymo ir reintegracijos pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325; ragina ypatingai ginti aktyviai visuomeniniuose arba politiniuose procesuose dalyvaujančias moteris, kurioms dėl to kelia grėsmę fundamentalistai; pareiškia, kad siekiant pažangos taikos derybose jokia būdu negalima atimti pastaraisiais metais įgytų moterų teisių; ragina Afganistano vyriausybę geriau apsaugoti moterų teises pakeičiant galiojančius teisės aktus, kaip antai baudžiamąjį kodeksą, siekiant išvengti diskriminavimo;

14. ragina Komisiją, Tarybą ir ES valstybes nares, laikantis ilgalaikių Sąjungos išsipareigojimų prisidėti prie Afganistane taikos ir atkūrimo pastangų, dvišaliuose santykiuose su Afganistanu ir toliau kelti moterų ir vaikų diskriminacijos, taip pat apskritai žmogaus teisių klausimus;

15. ragina ES ir tarptautinę bendruomenę skirti daugiau finansinės ir politinės bei techninės paramos ir remti politikos kryptis, kuriomis siekiama gerinti Afganistane gyvenančių moterų ir nevyriausybinių moterų organizacijų, įskaitant tas, kurios gina moterų teises, padėtį;

16. pažymi, kad nors po Talibano režimo žlugimo žodžio ir spaudos laisvė buvo padidėjusi, per pastaruosius metus ji sumažėjo; atkreipia dėmesį į ginkluotų grupuočių ir talibų išpuolius bei grasinimus žurnalistams, siekiant neleisti jiems informuoti apie jų kontroliuojamas sritis; ragina imtis priemonių šioje srityje, kad žurnalistai galėtų vykdyti savo profesinę veiklą turėdami saugumo garantijų;

17. susirūpinęs pažymi, kad per 2010 m. rugsėjo 18 d. Afganistane vykusius parlamento rinkimus, kuriuose nepaisant saugių sąlygų šalyje dalyvavo maždaug 40 proc. rinkėjų, vėl buvo sukčiaujama bei klastojama ir, NATO duomenimis, žuvo 25 žmonės; apgailestauja, kad didelė dalis Afganistano piliečių negalėjo pasinaudoti savo pagrindine teise balsuoti;

18. atkreipia dėmesį į pažeidimus šalies teismo procesuose, kurie neatitinka tarptautinių teisingumo standartų; apgailestauja dėl 2008 m. įvykdytos mirties bausmės 16 nuteistų asmenų; ragina ES skatinti patvirtinti mirties bausmės moratoriumą atsižvelgiant į 2007 m. Jungtinių Tautų rezoliuciją Nr. 62/149, siekiant visiškai ją panaikinti;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

Tarptautinės pagalbos naudojimas ir piktnaudžiavimas ja

19. primena, kad bendras 2002–2010 m. ES (Europos bendrijos ir valstybių narių) biudžetas, skirtas pagalbai Afganistane, sudarė apie 8 mlrd. EUR;

20. pabrėžia žiniasklaidos laisvės ir pilietinės visuomenės Afganistane stiprinimo svarbą siekiant demokratizuoti šią šalį; taip pat teigiamai vertina 2009 m. ES rinkimų stebėjimo misijos išvadas;

21. pažymi, kad nepaisant didelės užsienio pagalbos, padėtis Afganistane ir toliau neteikia vilčių, užkertamas kelias teikti humanitarinę ir medicininę pagalbą labiausiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kad vis daugiau afganistaniečių miršta dėl skurdo negu per ginkluotus susirėmimus, ir pasibaisėtina tai, kad nuo 2002 m. padidėjo kūdikių mirtingumas ir labai sumažėjo gyvenimo trukmė bei raštingumo lygis, o nuo 2004 m. žmonių, gyvenančių žemiau skurdo ribos, skaičius padidėjo 130 proc.

22. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti Tūkstantmečio vystymosi tikslus ir apgailestauja tai, kad, nepaisant pasiektos pažangos tam tikrose srityse, pagal JTVP Žmogaus socialinės raidos indeksą Afganistanas nuo 173 vietos 2003 m. nukrito iki 181 vietos (iš 182 valstybių), o vaikų iki 5 m. amžiaus ir motinų mirtingumo lygiai lieka vieni aukščiausių pasaulyje; mano, jog reikia atsižvelgti į šiuos specifinius tikslus minėtose srityse ir į galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir švietimo sistema, ypač moterims, taip pat ragina ypatingą dėmesį skirti spartesniam pajamų augimui ir veiksmingos teisingumo sistemos kūrimui;

23. pabrėžia, kad Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) 2010 m. sausio mėnesio tyrimas parodė, jog gyventojai labiausiai susirūpinę dėl korupcijos, o iš kyšių gaunamos pajamos sudaro beveik ketvirtadalį (23 proc.) Afganistano BVP;

24. ragina Komisiją užtikrinti Afganistano vyriausybei, tarptautinėms organizacijoms ir vietos NVO teikiamos finansinės paramos skaidrumą ir atskaitingumą tam, kad būtų garantuotas pagalbos priemonių nuoseklumas ir sėkmingai vykdomi Afganistano atkūrimo bei vystymosi uždaviniai;

25. ragina teikti geografiniu požiūriu vientisesnę humanitarinę pagalbą, remiantis poreikių analize ir atsižvelgiant į skubos atvejus;

26. vis dėlto pažymi, kad pasiekta ribota pažanga infrastruktūros, telekomunikacijų ir pagrindinio išsilavinimo srityse, nors paramos teikėjai ir Afganistano vyriausybė ją dažniausiai įvardija kaip laimėjimą;

27. atkreipia dėmesį į didžiules karines išlaidas, patirtas Afganistane nuo 2001 m. iki 2009 m., kurios įvertintos beveik 300 mlrd. USD, o tai daugiau nei 20 kartų viršija Afganistano bendrąjį vidaus produktą (BVP), ir kurios, kaip manoma, dėl papildomų karinių veiksmų antplūdžio kas metus didės apie 50 mlrd. USD;

28. pripažįsta paplitusią nuomonę, kad piliečiams neužtikrinamas pakankamas būtinųjų paslaugų teikimas vien tik dėl Afganistano vyriausybės korupcijos, tačiau pažymi, kad didžioji dalis socialiniam ir ekonominiam vystymuisi skirtos paramos buvo teikiama ne per centrinę vyriausybę, o per tarptautines organizacijas, regioninės plėtros bankus, NVO, tarptautinių sutarčių vykdytojus, konsultantus ir kt.; ragina Afganistano vyriausybę ir tarptautinę bendruomenę vykdyti griežtesnę kontrolę siekiant panaikinti korupciją ir užtikrinti, kad pagalba būtų naudojama pagal paskirtį;

29. laikosi nuomonės, kad kova su korupcija turėtų būti taikos kūrimo proceso Afganistane pagrindu, kadangi dėl kyšininkavimo neteisingai skirstomi ištekliai, sudaromos kliūtys gauti viešąsias paslaugas, pavyzdžiui, sveikatos apsaugos ir švietimo paslaugas, ir labai trukdoma šalies socialiniam ir ekonominiam vystymuisi; taip pat pabrėžia, kad dėl korupcijos mažėja pasitikėjimas viešuoju sektoriumi ir vyriausybe, taip pat ji kelia didelę grėsmę nacionaliniam stabilumui; todėl primygtinai ragina ES, teikiant Afganistanui pagalbą, ypatingą dėmesį skirti kovai su korupcija;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

30. pažymi, kad, pasak Afganistano finansų ministro, taip pat remiantis kitais nepriklausomais šaltiniais, nuo 2002 m. iki 2009 m. tik 6 mlrd. (arba 15 proc.) iš 40 mlrd. USD pagalbos iš tikrųjų pasiekė Afganistano vyriausybę; o nuo 70 proc. iki 80 proc. likusių 34 mlrd. USD, kurie buvo skirti per tarptautines organizacijas, regioninės plėtros bankus, NVO, tarptautinių sutarčių vykdytojus, konsultantus ir kt., taip ir nepasiekė numatytų gavėjų – Afganistano gyventojų; pažymi Kabulo konferencijoje priimtą sprendimą, pagal kurį numatoma 50 proc. tarptautinės pagalbos iki 2012 m., Afganistano prašymu, skirti per nacionalinį Afganistano biudžetą;
31. pareiškia, kad būtina nustatyti koordinavimo priemones tarp šalių, teikiančių tarptautinę paramą, ir numatyti išsamią Europos ir tarptautinės pagalbos analizę, siekiant kovoti su skaidrumo stoka ir ribota paramos teikėjų atskaitomybe;
32. smerkia tai, kad didelė dalis Europos ir kitos tarptautinės finansinės pagalbos prarandama, kai ji paskirstoma (tai ypač atsiskleidė neseniai dėl Kabulo banko kilusio skandalo metu), ir atkreipia dėmesį, kad tai vyksta dėl keturių pagrindinių priežasčių: lėšų iššvaistymo, per didelių tarpininkavimo ir saugumo išlaidų, per didelių sąskaitų ir korupcijos;
33. tačiau pažymi, kad ES nuostoliai yra mažesni, nes 50 proc. Sąjungos pagalbos (palyginti su 10 proc. JAV pagalbos) paskirstoma per daugiašalius patikos fondus, kurių veiksmingumo rodikliai labai aukšti (apie 80 proc.);
34. ragina ES sukurti centralizuotą išlaidų duomenų bazę ir visos ES paramos, skirtos Afganistanui, poveikio analizės mechanizmą, nes dėl išsamios, naujos ir skaidrios informacijos stokos mažėja pagalbos veiksmingumas;
35. taip pat ragina visas pagrindines humanitarinės ir vystymosi pagalbos organizacijas, veikiančias Afganistane, įskaitant ES ir jos valstybių bei JAV organizacijas, Jungtinių Tautų pagalbos misiją Afganistane (angl. UNAMA), Jungtinių Tautų agentūras, pagrindines NVO ir Pasaulio banką, labai mažinti savo veiklos išlaidas skiriant lėšas konkreitiems projektams, kurie būtų įgyvendinami realiai ir subalansuotai bendradarbiaujant su Afganistano institucijomis, ir užtikrinti, kad pagalba būtų naudojama pagal paskirtį; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad Afganistano institucijos, užtikrinamos deramą skaidrumą ir atsakomybę, turi teisę priimti sprendimus dėl lėšų panaudojimo;
36. pabrėžia, kad labai svarbu koordinuoti atstatymo ir vystymo pastangas regioniniu lygmeniu siekiant skatinti tarpvalstybinį vystymą tuose regionuose, kuriuose tautiniai ir genčių ryšiai dažnai peržengia valstybines sienas;
37. pažymi, kad turėtų būti skatinamas aktyvesnis Afganistano vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas, ir pabrėžia, kad siekiant tinkamai panaudoti lėšas šiuo lygmeniu būtina laikytis lojalumo ir teisinės valstybės principų; atkreipia dėmesį į tai, kad lėšų paskirstymas vietos ir regioniniu lygmeniu turi vykti gavus centrinės vyriausybės patvirtinimą, siekiant didinti jos vaidmenį ir atsakomybę;
38. ragina vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybą ir Komisiją įsteigti bendrą tyrėjų komandą, kuri vieną kartą per metus įvertintų visas ES ir valstybių narių priemones ir misijas Afganistane remiantis aiškiais kiekybiniais ir kokybiniais rodikliais, ypač susijusias su parama vystymuisi (įskaitant visuomenės sveikatos ir žemės ūkio sritis), geru valdymu (įskaitant teisingumo sektorių ir pagarbą žmogaus teisėms) ir saugumu (ypač Afganistano policijos mokymais); atsižvelgdamas į tai, taip pat ragina atlikti ES priemonių santykinio poveikio bendrai padėčiai šalyje įvertinimą, be to, įvertinti ES įstaigų bei kitų tarptautinių misijų ir priemonių veiklos koordinavimo ir jų bendradarbiavimo lygį ir paskelbti šių vertinimų išvadas bei rekomendacijas;
39. pabrėžia, kad saugumas ir geografinis pagalbos priemonių paskirstymas yra susiję, ir todėl ragina teikiamą pagalbą skirti tiesiogiai tiems Afganistano gyventojams, kuriems jos reikia;
40. pabrėžia, kad kova su korupcija Afganistane turi būti prioritetas; pripažįsta, kad vietinė korupcija egzistuoja, tačiau tikisi, kad su ja bus kovojama stiprinant Afganistano valstybės institucijų teisėtumą ir įgaliojant jas patvirtinti finansavimo skyrimą ir užtikrinti pagalbos veiksmingumą;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

41. palaiko viešojo pirkimo skatinimo politiką Afganistane, kai įmanoma, o ne prekių ar paslaugų importą;

42. mano, kad už pagalbos šalyje paskirstymą turėtų būti atsakingi nešališkos humanitarinės pagalbos organizacijos ir kad, siekiant užtikrinti humanitarinės pagalbos organizacijų neutralumą, nešališkumą ir nepriklausomumą, nuo šiol kariai turėtų teikti humanitarinę pagalbą tik labai išimtiniais atvejais ir visiškai laikydamiesi atitinkamų tarptautinių standartų, kodifikuotų Gairėse dėl karinių ir civilinės gynybos išteklių naudojimo, vykdam humanitarines operacijas, ir numatytų pagal Europos konsensuą dėl humanitarinės pagalbos;

43. atkreipia dėmesį, kad humanitarinės pagalbos organizacijos, kurios vykdydamos veiklą aiškiai pažeidžia neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo principus, tampa labiau pažeidžiamos vietose, ypač turint omenyje tai, kad jos lieka vietoje po to, kai kariniai būriai išvedami;

44. pažymi, kad, kaip plačiai minėta spaudoje ir JAV Atstovų rūmų pranešime „Warlord, Inc.“, JAV karinės pajėgos didžiąją dalį savo logistikos perdavė privatiems rangovams, kurie pagal subrangos sutartį karinės vilkstinės apsaugą dar kartą perleido Afganistano apsaugos paslaugų teikėjams, ir tai turėjo labai sunkių neigiamų padarinių;

45. pažymi, kad sprendimas JAV karinį aprūpinimą perleisti privačiajam sektoriui be jokių patikimų kriterijų, kuriais užtikrinama atskaitomybė, skaidrumas ir teisėtumas, kursto turto prievartavimą ir korupciją, nes karo vadai, vietos mafija ir galiausiai Talibanų vadai pasisavina didelę dalį Afganistano kariuomenės logistikos verslo, kurį sudaro 2,2–3 mlrd. USD;

46. yra pasibaisėjęs, kad kiekviename karinio aprūpinimo etape mokestis už apsaugą ir turto prievartavimas yra pagrindinis maistinių finansavimo šaltinis, kaip tai savo pranešime, skirtame Senato užsienio reikalų komitetui, 2009 m. gruodžio mėn. patvirtino JAV valstybės sekretorė Hilary Clinton;

47. taip pat yra pasibaisėjęs, kad atsižvelgiant į JAV ir NATO/ISAF karinės logistikos panašumus, negali būti visais atvejais visiškai garantuotas visapusiškas ES finansinių įnašų atsekamumas;

48. visiškai pritaria naujoms 2010 m. rugsėjo mėn. NATO karinės vadovybės Afganistane priimtoms gairėms dėl viešojo pirkimo (jų vertė šiuo metu siekia maždaug 14 mlrd. USD per metus), kuriomis siekiama sumažinti korupciją ir lėšų, netiesiogiai patenkančių maistiniams ir Talibanui, srautą; tikisi, kad tokio pobūdžio viešojo pirkimo politika bus nedelsiant įgyvendinta;

49. atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina neseniai priimtą prezidento H. Karzaiaus dekretą, kuriuo visoms Afganistane veikiančioms vietos ir užsienio privačioms saugos tarnyboms suteikiamas keturių mėnesių terminas veiklai sustabdyti;

Taikos procesas

50. pabrėžia, kad gero valdymo, teisinės valstybės ir žmogaus teisių principai – stabilus ir klestinčio Afganistano pagrindas; todėl pabrėžia, kad patikimas teisingumo vykdymo procesas – vienas iš pagrindinių taikos proceso aspektų ir kad pagarba žmogaus teisėms ir plačiai paplitusio nebaudžiamumo prevencija turėtų būti nediskutuotini visų taikos proceso etapų aspektai; ragina Afganistano vyriausybę pirmenybę teikti teismų reformos strategijos įgyvendinimui;

51. mano, kad esama aklavietė Afganistane susiklostė daugiausia dėl klaidingų koalicijos pajėgų skaičiavimų dar prieš priimant naują kovos su maistininkais strategiją, nes jos iš pradžių padarė klaidą, numatydamos greitą karinę pergalę prieš Talibaną ir lengvą perėjimą prie stabilios valstybės, kuriai vadovautų teisėta vyriausybė, turinti tvirtą Vakarų užnugarį;

52. todėl mano, kad buvo nepakankamai įvertinta Talibanų pajėgų įtaka, o H. Karzaiaus vyriausybės gebėjimas valdyti buvo pervertintas, ir todėl šalies atkūrimo ir vystymosi užduotys buvo nustumtos į antrą planą;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

53. baiminasi, kad šios klaidos pakurstė Talibano atgimimą beveik pusėje šalies teritorijos, pablogindamos saugumą visame regione bei padėti, susijusių su pagarba žmogaus, ypač moterų, teisėms;
54. atkreipia dėmesį į tai, kad praeities karinės priemonės nedavė pageidaujamo rezultato, ir todėl tvirtai pritaria požiūriui dėl civilių gyventojų poreikių tenkinimo;
55. pripažįsta, kad vienintelė įmanoma išeitis yra politinis sprendimas, taigi galiausiai susitarus dėl paliaubų turėtų būti vykdomos derybos, kuriose dalyvautų Talibanas, visos kovojančios grupės ir kiti politiniai šalies veikėjai, kurie yra pasirengę suformuoti nacionalinės vienybės vyriausybę, kuri galėtų sustabdyti jau beveik tris dešimtmečius šalyje siautėjantį pilietinį karą ir užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi teisinės valstybės principų ir pagrindinių žmogaus teisių; mano, kad siekiant šio politinio sprendimo tikslo reikia sulaukti, kol paaiškės naujos kovos su maištininkais politikos, įgyvendinamos remiantis grafiku, kurį paskelbė prezidentas B. Obama, rezultatai;
56. tvirtai tiki, kad trys pagrindinės ES keliamos prielaidos šiam taikos procesui ir Talibano grupių dalyvavimui turi būti visų derybose dalyvaujančių šalių įsipareigojimas iš šalies išvyti „Al Qaeda“ ar bet kurią kitą teroristų grupuotę ir taip panaikinti terorizmo skatinimą tarptautiniu lygmeniu, imtis veiksmų siekiant uždrausti auginti aguonas ir užtikrinti, kad būtų vykdoma politika, pagal kurią būtų skatinama laikytis pagrindinių žmogaus teisių ir Afganistano konstitucijos;
57. mano, kad visi kiti klausimai turėtų būti palikti Afganistano žmonių valiai ir apsisprendimui;
58. pripažįsta, kad Talibanas nėra vieninga organizacija: joje yra mažiausiai 33 pagrindiniai vadovai, 820 vidurinėsios grandies vadovų ir 25 000–36 000 „eilinių“, pasiskirsčiusių į 220 bendruomenių, iš kurių vienos kovoja dėl ideologinių, o kitos – dėl finansinių priežasčių; todėl mano, kad nuo šiol turėtų būti skatinamos derybos vietos lygmeniu tarp demokratiškai išrinktos vietos valdžios ir ginkluotosios opozicijos narių, „kurie atsisako naudoti smurtą, nepalaiko ryšių su tarptautinėmis teroristinėmis organizacijomis, laikosi konstitucijos ir yra pasirengę prisidėti kuriant taikų Afganistaną“, kaip teigiama 2010 m. liepos 20 d. Kabulo komunikato 13 ir 14 dalyse;
59. pritaria Afganistano vyriausybės taikos ir reintegravimo programai, kuri atvira visiems Afganistano ginkluotosios opozicijos ir jo bendruomenių nariams, kaip nurodyta minėtojo Kabulo komunikato 13 ir 14 dalyse;
60. pažymi, kad visose nusiginklavimo ir reintegracijos strategijose reikia visapusiškai atsižvelgti į buvusių kovotojų ir pabėgėlių sunkumus siekiant sugrįžti į jų kilmės kaimus;
61. pabrėžia pasitikėjimo Afganistano vyriausybe ir administracija, taip pat jų patikimumo, atsakomybės ir kompetencijos didinimo svarbą, siekiant pagerinti jų įvaizdį šalies piliečių akyse;
62. pabrėžia esminį Pakistano vaidmenį, nes Talibanui nėra jokių paskatų pradėti rimtas derybas, kol siena su Pakistanu lieka atvira; rekomenduoja vykdyti platesnes tarptautinio koordinavimo ir dalyvavimo priemones, įtraukiant į šį procesą ir kitas kaimynines šalis bei pagrindinius regiono lygmens subjektus, ypač Iraną, Turkiją, Kiniją, Indiją ir Rusijos Federaciją;
63. ragina Komisiją įvertinti neseniai Pakistaną nuniokojusių potvynių strateginius ir politinius padarinius Afganistanui ir visam regionui bei imtis visų būtinų priemonių siekiant padėti nukentėjusiems šalies gyventojams ir Afganistano pabėgėliams, kurių stovyklas pasiglemžė potvynis;
64. pabrėžia gero vandens išteklių valdymo svarbą Afganistane ir aplinkiniuose regionuose ir atkreipia dėmesį į regionų ir pasienio bendradarbiavimo šioje srityje naudą, taip pat ir stiprinant pasitikėjimą tarp kaimyninių Pietvakarių Azijos šalių;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

65. pažymi, kad Pakistano žvalgybos tarnyba (PŽT) dalyvavimu siekiama užtikrinti, kad įsivyravusi taika Pakistanui taip pat atneštų naudos;

66. vis dėlto pabrėžia, jog siekiant, kad Afganistane įsivyrautų taika, reikės bendro visų pagrindinių regiono veikėjų, įskaitant Indiją, Pakistaną, Iraną, Centrinės Azijos valstybes, Rusiją, Kiniją ir Turkiją, politinių susitarimų ir bendros pozicijos siekiant nesikišti ir remti nepriklausomą Afganistaną; ragina normalizuoti Pakistano ir Afganistano santykius, galutinai išsprendžiant tarptautinės sienos tarp abiejų šalių problemą;

67. ragina ES toliau remti taikos ir susitaikymo procesą Afganistane, Afganistano pastangas iš naujo integruoti į visuomenę pasirengusius atsisakyti smurto asmenis ir leisti H. Karzaiaus vyriausybei pakankamai lanksčiai pasirinkti dialogo partnerius, tačiau primygtinai reikalauja, kad Afganistano konstitucija ir pagarba pagrindinėms žmogaus teisėms būtų visa apimantis teisinis ir politinis taikos proceso pagrindas;

68. palankiai vertina nacionalines prioritetų programas, kurias remdamasi Afganistano nacionaline vystymosi strategija parengė Afganistano vyriausybė ir kurias parėmė Kabulo konferencija, ir ragina jas visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti;

69. dar kartą pabrėžia poreikį ES aktyviau prisidėti prie Afganistano valstybės atkūrimo ir vystymosi, nes ir pačioje šalyje, ir visame regione taika negali ilgai tęstis, jeigu ženkliai nemažinamas skurdas ir neskatinamas tvarus vystymasis; pripažįsta, kad vystymasis neįmanomas neužtikrinus saugumo, o saugumas neįmanomas be vystymosi;

70. primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares kartu su JAV labiau nukreipti tarptautinės pagalbos tiekimą per nacionalines valdžios institucijas ir Kabulo vyriausybę ir užtikrinti, kad nepilotuojami orlaiviai, specialiosios pajėgos ir vietos milicija prieš Talibano vadovus būtų naudojami laikantis generolo Davido Petraeuso įsakymų dėl visiško nepakantumo prarastų nekaltų civilių gyventojų gyvybių atžvilgiu;

71. reiškia pagarbą visiems sąjungininkų pajėgų kariams ir karėms, kurie prarado savo gyvybes gindami laisvę, ir išreiškia savo užuojautą jų šeimoms, taip pat visų nekaltų Afganistano aukų šeimoms;

72. pabrėžia, kad kai kurių ES valstybių narių ir jų sąjungininkų karinės pajėgos Afganistane sudaro dalį NATO/ISAF pajėgų, kurių tikslas – kova su tarptautinio terorizmo grėsme, narkotikų gamyba ir prekyba žmonėmis;

73. pažymi, kad karinių pajėgų buvimas gali padėti sukurti saugumo sąlygas, kurios leistų įgyvendinti neseniai parengtus Afganistano vyriausybės planus panaudoti itin dideles kasybos ir naudingųjų iškasenų pramonės galimybes tam, kad vyriausybė gautų nuosavų išteklių, skubiai reikalingų nacionaliniam biudžetui papildyti;

74. pabrėžia, kad potencialiai itin dideli kasybos ir naudingųjų iškasenų ištekliai Afganistano teritorijoje priklauso tik Afganistano žmonėms, ir šio turto „apsauga“ negali būti naudojama kaip užsienio karių nuolatinio buvimo Afganistano žemėje pasiteisinimas;

Policija ir teisinė valstybė

75. atkreipia dėmesį, kad Afganistane neįmanomas stabilumas arba taika, jeigu valstybė neprisiiama atsakomybės visų pirma garantuoti saugumą piliečiams;

76. pritaria prezidento H. Karzaiaus iškeltam tikslui iki 2014 m. pabaigos vadovavimą karinėms operacijoms ir jų vykdymą visose provincijose perduoti išimtinai Afganistano nacionalinės saugumo pajėgoms; taip pat pritaria Afganistano vyriausybės išpareigojimui laipsniškai perimti visus įgaliojimus dėl savo saugumo užtikrinimo;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

77. pabrėžia, kad Afganistane visų pirma turi būti suformuotos veiksmingos policijos pajėgos ir savarankiška kariuomenė, kurios užtikrintų saugumą, taigi būtų galima išvesti užsienio šalių karines pajėgas iš šalies;
78. pritaria generolo Davido Petraeuso idėjai, kad vietinės demokratiškai išrinktos valdžios institucijos galėtų dirbti kartu su vietos žandarmerija palaikant viešąją tvarką bei apsaugant vietos gyventojus;
79. vis dėlto pripažįsta, kad savarankiškų saugumo pajėgų sukūrimas yra ilgalaikis tikslas, taigi atkreipia ypatingą dėmesį į tai, kad reikia labiau koordinuoto ir integruoto požiūrio į policijos mokymą, taip pat į atskirą kariuomenės karininkų mokymą, ir pabrėžia, kad policijos mokymui skirta daug lėšų, tačiau rezultatai riboti; ragina visas susijusias suinteresuotąsias šalis glaudžiau koordinuoti savo veiksmus, kad būtų išvengta nereikalingo dubliavimo, taip pat vykdyti papildomas užduotis strateginiu ir veiklos lygmenimis;
80. pabrėžia, kad būtina plati vidaus reikalų ministerijos reforma, be kurios pastangos reformuoti ir atkurti policiją gali žlugti, ir, atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į stebėjimo, paramos, konsultavimo ir mokymo reikšmę vidaus reikalų ministerijos bei regionų ir provincijų lygmenimis, o tai yra tolesnis EUPOL tikslas;
81. mano, kad nepaneigiamas EUPOL funkcijų neapibrėžtumas ir riboti laimėjimai šiai misijai įgyti tokio pagrindinio vaidmens ES, kokio ji nusipelno; apgailestauja, kad praėjus trejiems metams nuo jos įsteigimo EUPOL dar nepasiekė ¼ numatyto dydžio; pakartoja savo raginimą Tarybai ir ES valstybėms narėms visiškai laikytis savo įsipareigojimų šios misijos atžvilgiu;
82. palankiai vertina tai, kad EUPOL misija Afganistane įsteigė kovos su korupcija prokuratūros tarnybą, kurios tikslas – aukšto lygio valstybės tarnautojams ir kitiems korupcija įtariamiesiems pareigūnams iškeltų bylų tyrimas;
83. yra susirūpinęs dėl ISAF šaltinių duomenų, pagal kuriuos 90 proc. iš 94 000 Afganistano nacionalinės policijos vyrų yra neraštingi, 20 proc. vartoja narkotikus ir apie 30 proc. po metų dingsta be žinios, taip pat reikėtų paminėti, kad apie 1 000 vyrų kasmet žūsta tarnybos metu;
84. mano, kad pagrindiniai veiksniai, kurie padarė įtaką bendrų mokymų neveiksmingumui, buvo nepakankamas įvairių policijos mokymo aspektų koordinavimas ir mokymo užduočių patikėjimo privačioms saugumo ir karinėms bendrovėms praktika;
85. pažymi, kad ES ir valstybių narių įsipareigojimui suburti profesionalias Afganistano policijos pajėgas kyla pavojus dėl „greitų“ metodų praktikos (nepakankamas naujokų tinkamumo patikrinimas, šešias savaites trunkantys mokymai, kuriuose nenaudojami vadovėliai dėl naujokų neraštingumo, minimalios lauko pratybos, po kurių naujokai iš karto gauna ženklelį, uniformą, šautuvą ir išleidžiami patruliuoti į gatves), kurią taiko kelios didelės JAV saugumo bendrovės; pabrėžia, kad reikalingas nuoseklesni ir tvaresni policijos mokymai, kurie suteiktų galimybę kartu veikti skirtingoms Afganistano policijos pajėgoms; pabrėžia, kad policijos mokymo misijose daugiausia dėmesio reikėtų skirti ne tik techniniams aspektams, bet ir užtikrinta, kad naujokai įgytų raštingumo pagrindus ir elementarių nacionalinės ir tarptautinės teisės žinių;
86. yra susirūpinęs, kad šiose privačiose bendrovėse taikoma nepakankama finansinė kontrolė, ir remiasi šiuo metu vis dar aktualiu 2006 m. bendru JAV gynybos ir valstybės departamentų pranešimu, kuriame nurodoma, kad policijos pajėgos Afganistane nepajėgios atlikti įprastų teisėsaugos užduočių ir kad nėra veiksmingos lauko pratybų programos; pripažįsta vyriausiosios vadovybės pastangas vykdant kovos su maištininkais politiką išlaikyti tam tikro masto privačių užsienio milicijos pajėgų, kurios veikia nebaužiamos Afganistane, kontrolę;
87. rekomenduoja policijos mokymams kuo greičiau nustoti samdyti privačiojo sektoriaus subjektus;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

88. ragina pagerinti tarptautinį bendradarbiavimą ir koordinavimą, siekiant gerokai padidinti policijos mokymo pajėgumus ir toliau gerinti mokymo programų veiksmingumą; siūlo, kad plataus masto policijos mokymo programą pradėtų kartu įgyvendinti EUPOL ir NATO/ISAF, bendradarbiaudamos su nacionalinės policijos padaliniais, kaip sutarta su Afganistano vyriausybe, išvengiant dubliavimosi, lėšų švaistymo ir susiskaldymo;

89. ragina vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai ir ES valstybes nares sustiprinti policijos mokymą Afganistane ir gerokai padidinti policijos instruktorių skaičių vietose, kad būtų iš tikrųjų pasiektas Londono konferencijoje užsibrėžtas tikslas iki 2011 m. pabaigos apmokyti 134 000 Afganistano policijos pareigūnų; primygtinai ragina vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai iš dalies pakeisti EUPOL misijos Afganistane tikslus, t. y. taip pat numatyti, kad būtų vykdomi žemo rango darbuotojų mokymai visose provincijose, padidintas savičių, skirtų pagrindiniam mokymui, skaičius ir vietose kartu atliekamas patruliavimas bei kita policijos veikla; ragina ES valstybes nares ne tik sujungti savo dvišales policijos mokymo misijas su EUPOL, bet ir netaikyti apribojimų EUPOL dislokuotoms nacionalinėms policijos pajėgoms;

90. rekomenduoja padidinti Afganistano policininkų darbo užmokestį, peržiūrėti visą jų atrankos procesą ir teikti pirmenybę naujokams, kurie atitiktų pagrindinį raštingumo standartą, nevartotų narkotikų ir būtų geresnės psichologinės ir fizinės būklės negu dabartiniai policininkai;

91. pabrėžia, kad policijos mokymas negali duoti gerų rezultatų be tinkamai veikiančių teismų, todėl ragina tarptautinę bendruomenę teikti didesnę finansinę ir techninę paramą, kad būtų galima stiprinti teismų sistemą ir padidinti teisėjų atlyginimus visais lygmenimis; be to, prašo Tarybos, koordinuojant veiklą su JT, pradėti specializuotą misiją, skirtą teisėjų, Teisingumo ministerijos valstybės tarnautojų ir baudžiamojo persekiojimo sistemos darbuotojų mokymams Afganistane;

92. palankiai vertina tai, kad Afganistano vyriausybė Kabulo konferencijoje išpareigojo padedama tarptautinių partnerių visoje šalyje pagerinti teisingumo vykdymą, įgyvendindama konkrečias priemones per ateinančius dvylika mėnesių, taip pat padidinti teisminių institucijų pajėgumą, be kita ko, kuriant bei įgyvendinant visapusišką žmoniškųjų išteklių strategiją;

Narkotikai

93. atkreipia dėmesį į tai, kad Afganistanas yra 90 proc. pasaulyje gaminamo neteisėto opijaus šaltinis ir kad tuomet, kai 2001 m. koalicijos pajėgos įžengė į Kabulą, Afganistane nebuvo auginamos aguonos opiumui gaminti, nes JT pasiekė, kad būtų uždrausta jas auginti;

94. pareiškia, kad didelės ir gerai aprūpintos karinės pajėgos turėtų ir toliau nesunkiai išlaikyti tokią padėtį, kai draudžiama opiumo gamyba, įgyvendinant vietos žemės ūkio plėtros projektus, kuriuos kariai padėtų apsaugoti nuo Talibano ir vietinių karo vadų;

95. vis dėlto pažymi, kad opiumo gamyba – vis dar pagrindinė socialinė, ekonominė ir saugumo problema, todėl ragina ES laikyti ją savo politikos Afganistane strateginiu prioritetu;

96. primena, kad Afganistane pagaminama daugiau negu 90 proc. heroino, patenkančio į Europą, ir kad visuomenės sveikatos apsauga Europos valstybėse kainuoja milijardus dolerių; pabrėžia, kad su sunkumais, kylančiais dėl Afganistano narkotikų pramonės, reikia kovoti ne tik nacionaliniu, bet ir tarptautiniu lygmeniu atkreipiant dėmesį į visas narkotikų kelio grandis ir kad tam reikia teikti pagalbą žemdirbiams siekiant sumažinti pasiūlą, vykdyti narkomanijos prevenciją ir gydymą siekiant sumažinti paklausą, taip pat sustiprinti teisėsaugos kovą su tarpininkais; ypač siūlo masiškai investuoti į pasaulinės žemės ūkio ir kaimo politikos, galinčios pasiūlyti patikimą ir tvarią alternatyvą opiumo gamintojams, kūrimą; taip pat primygtinai prašo atkreipti dėmesį į poreikį aplinkos apsaugą įtraukti į žemės ūkio ir kaimo strategiją, kadangi aplinkos nykimas, pavyzdžiui, dėl netinkamai valdomų vandens išteklių arba dėl natūralių miškų naikinimo, yra viena iš pagrindinių kliūčių vystyti žemės ūkio ekonomiką;

97. atkreipia dėmesį, kad dėl nebaudžiamumo, kuriuo naudojosi narkotikų augintojai ir prekyautojai, per dvejus metus buvo pasiektas toks pat lygis, kuris buvo iki 2001 m., kai keli galingi karo vadai vadovavo dideliame karteliui;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

98. išreiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad, remiantis naujausia UNODC ataskaita, smarkiai išaugo Afganistano piliečių, priklausomų nuo narkotikų, skaičius; ragina parengti tikslingas priemones, kurių reikia nedelsiant imtis siekiant sumažinti narkomanų skaičių ir teikti jiems medicininę priežiūrą; turėdamas tai mintyje pabrėžia, kad reikia finansuoti programas, skirtas reabilitacijos centrams šalyje steigti, ypač tose vietovėse, kuriose nėra galimybių gauti gydymą;

99. pažymi, kad nepaisant ankstesnio kainų mažėjimo, kurį nulėmė perteklinė prekyba, 2009 m. prekyba narkotikais sudarė 3,4 mlrd. USD, o bendra opiumo eksporto vertė siekė 26 proc. Afganistano BVP, ir 3,4 mln. afganų (12 proc. visų gyventojų) teigė esantys įtraukti į nelegalią narkotikų pramonę;

100. vis dėlto, atkreipia dėmesį į tai, kad pagal naujausios UNODC ataskaitos duomenis Talibanas valdo tik 4 proc. narkotikų rinkos pelno, o vietiniai ūkininkai – 21 proc., ir net 75 proc. atitenka vyriausybės atstovams, policijai, vietos ir regioniniams tarpininkams bei prekeiviams; trumpai tariant, pažymi, kad NATO sąjungininkai Afganistane iš tikrųjų gauna didžiąją pelno iš narkotikų prekybos dalį;

101. pažymi, kad nuo 2001 m. iki 2009 m. JAV ir tarptautinė bendruomenė kovai su narkotikais skyrė 1,61 mlrd. USD, tačiau nebuvo pasiekta jokių reikšmingų rezultatų narkotikų gamybos ir prekybos srityse, ir primena, kad JAV specialusis įgaliotinis Afganistane ir Pakistane Richard Holbrooke JAV pastangas kovojant su narkotikais Afganistane apibūdino kaip „išlaidžiausią ir neveiksmingiausią programą iš visų, kurias įgyvendino vyriausybė ir kiti subjektai“;

102. pažymi, kad tol, kol vieną kartą visiems laikams nebus panaikinta Afganistano ekonomikos priklausomybė nuo narkotikų ir nebus parengtas perspektyvus alternatyvus ekonominio vystymosi modelis, nebus įmanoma pasiekti saugumo ir stabilumo regione atkūrimo tikslų;

103. pabrėžia iki šiol dar nelabai sėkmingų pastangų panaikinti opiumo gamybą Afganistane svarbą ir, atsižvelgdamas į tai, ragina sukurti veiksmingus alternatyvius pragyvenimo šaltinius 3,4 mln. Afganistano gyventojų, kurie verčiasi opiumo gamyba, ir pagerinti kitų kaimo vietovėse gyvenančių Afganistano žmonių padėtį;

104. atkreipia dėmesį į sėkmingas pastangas kovoje su opiumo gamyba Pakistane, Laose ir Tailande, pakeičiant ją kitų kultūrų auginimu; taip pat pažymi, kad Afganistane pradedamos auginti perspektyvios naujos kultūros, pvz., krokai, kurios galėtų pritraukti dar didesnes pajamas negu pajamos, gaunamos iš prekybos opiumu;

105. pažymi, kad galėtų būti numatytas panašus kovos su opiumo gamyba procesas Afganistane, per metus išleidžiant 100 mln. EUR, specialiai skiriant 10 proc. ES metinės paramos šiai šaliai penkerių metų laikotarpiui;

106. pažymi, kad neseniai pasirašytas Afganistano ir Pakistano prekybos ir tranzito susitarimas atvers naujų galimybių granatų, garsiausios šiame regione teisėtos žemės ūkio kultūros, augintojams, be to, vystymosi programos įgyvendinantys užsienio darbuotojai ši susitarimą ne kartą vadino tinkamą alternatyvių pragyvenimo šaltinių aguonų augintojams Afganistano pietuose kūrimo pagrindu;

107. dėkoja UNODC už jo aktyvią veiklą remiant Afganistano vyriausybės kovą su nelegaliais narkotikais ir ragina stiprinti UNODC bei jo programas, skirtas Afganistanui;

108. ragina sudaryti nacionalinį penkerių metų planą, kuriame būtų numatyta išnaikinti nelegalius opiumo pasėlius, būtų nustatyti specialūs terminai bei lyginamieji standartai ir kurį įgyvendintų specialiai sukurta institucija, turinti atskirą biudžetą ir personalą;

109. pabrėžia, kad šį planą turėtų remti kartu bendradarbiaudamos ES ir Rusijos Federacija, kuri labiausiai nukentėjo nuo Afganistane pagaminto heroino ir kuri yra antra pasaulyje pagal dydį opiatų rinka po ES;

110. ragina Afganistano vyriausybę ir Afganistano parlamentą priimti specialius teisės aktus, kuriuose būtų draudžiama pasėlių išnaikinimo praktika, kuri gali apimti ne rankines ir ne mechanines priemones;

2010 m. gruodžio 16 d., ketvirtadienis

111. ragina Tarybą ir Komisiją visapusiškai įtraukti šią siūlomą strategiją į savo esamas strategijas; taip pat primygtinai ragina ES valstybes nares visapusiškai atsižvelgti į šį pasiūlymą savo nacionaliniuose planuose;

112. primygtinai ragina Tarybą ir Komisiją visapusiškai atsižvelgti į visų šiame pranešime pateiktų pasiūlymų poveikį biudžetui;

*

* *

113. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, NATO generaliniam sekretoriui, valstybių narių bei Afganistano Islamo Respublikos vyriausybėms ir parlamentams.

Nuolatinio krizių valdymo mechanizmo euro zonos finansiniam stabilumui apsaugoti sukūrimas

P7_TA(2010)0491

2010 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl nuolatinio krizių valdymo mechanizmo, skirto finansiniam stabilumui euro zonoje užtikrinti, sukūrimo

(2012/C 169 E/12)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 121, 122, 126, 136 ir 148 straipsnius,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. liepos 7 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl bankų sektoriaus tarpvalstybinių krizių valdymo ⁽¹⁾ (toliau – E. Ferreiros pranešimas),
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl Europos finansinio stabilumo fondo, Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės ir veiksmų ateiityje ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2010 m. birželio 24 d. klausimą Komisijai dėl Europos finansinio stabilumo fondo, Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės ir veiksmų ateiityje ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. liepos 6 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 479/2009 nuostatos dėl statistinių duomenų kokybės atsižvelgiant į perviršinio deficito procedūrą ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. rugsėjo 22 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiama Europos bankininkystės institucija ⁽⁵⁾ (toliau – J. M. Garcia-Margallo pranešimas),
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl Sąjungos ekonomikos valdymo gerinimo ir stabilumo sistemos stiprinimo, ypač euro zonoje ⁽⁶⁾ (toliau – D. Feio pranešimas),

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0276.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0277.

⁽³⁾ Klausimas žodžiu Nr. 0095/2010.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0253.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0337.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0377.